

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ СЕМІНАР ІСПАНІСТІВ
“ІСПАНІЯ – СХІДНА ЄВРОПА: ГЕОГРАФІЧНА ВІДДАЛЕНІСТЬ
І КУЛЬТУРНА БЛИЗЬКІСТЬ”(Львів, 22 жовтня 2010 року)**

22 жовтня 2010 року в Львівському національному університеті імені Івана Франка відбувся перший Міжнародний науковий семінар іспаністів “Іспанія – Східна Європа: географічна віддаленість і культурна близькість”. Організаторами семінару виступили кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету і кафедра французької філології факультету іноземних мов Львівського університету. До організаційного комітету семінару ввійшли доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри французької філології Роман Помірко, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн Богдан Чума і, докторант Школи суспільних наук Польської академії наук (Варшава, Польща) Назар Олійник.

Метою семінару було розвинути дослідження відносин між Іспанією та східноєвропейськими народами, зважаючи не лише на прямі контакти, але й взаємні уявлення, стереотипи та міфи, які нагромадилися впродовж тривалого історичного періоду. Адже через недостатню інтенсивність взаємин, нерідко помостом, який поєднував Іспанію зі східноєвропейським регіоном, були інші держави, такі як Франція чи Німеччина. Відповідно східноєвропейське бачення Іспанії, її культури та історії, до певної міри, спотворювалося. Показовим прикладом цього є так звана “чорна легенда”, що презентує Іспанію як відсталий край, де панує фанатичний католицизм, обскурантизм, а європейськість іспанців ставиться під сумнів. Подібні тенденції простежуються і в уявленнях іспанців про Східну Європу.

Тематика семінару передбачала широке коло історичних, культурологічних, політичних і лінгвістичних проблем, які відображають багатогранність і неоднозначність взаємовідносин Іспанії та країн Східної Європи. Тому до участі в роботі семінару було запрошено істориків, філологів, культурологів, політологів та представників інших гуманітарних наук, які володіють іспанською (кастильською) мовою та цікавляться історією й культурою Іспанії.

У роботі семінару взяли участь 28 дослідників, котрі представляли наукові інституції України, Польщі й Іспанії та були об’єднані в трьох секціях: “Історичні контакти”, “Культурний діалог” і “Лінгвістичні студії”.

Робота першої секції семінару відобразила широкий спектр історико-політичних тем, що постали у відносинах між Іспанією та країнами східноєвропейського регіону, починаючи з кінця XVI ст. і до наших днів. Так, докторантка Інституту міждисциплінарних наук Варшавського університету (Польща) Матильда Ур’яш-Рачко розглянула низку проблем, пов’язаних із позицією іспанської дипломатії щодо “перших вільних виборів” короля польсько-литовської Речі Посполитої в 1572–1589 рр. Пригоди іспанців у Сілезії та Польщі в період Тридцятилітньої війни (1618–1648 рр.) представила викладач

Варшавського університету (Польща), доктор Марта Пілат Зузанкевич, проаналізувавши анонімний твір XVII ст. “Життя Естебанільйо Гонсалеса, веселого чоловіка, складене ним особисто”.

Кілька виголошених на секції доповідей було присвячено взаємним уявленням іспанців і народів Східної Європи кінця XVIII–XX ст. Зокрема аспірантка Донецького національного університету Наталя Волошкова, на підставі зібраних у бібліотеках Іспанії подорожніх записок європейців другої половини XVIII – першої половини XIX ст., розкрила їхнє бачення Кримського півострова. Негативні конотації в уживанні термінів “поляк” і “Польща” в політичному житті Іспанії XIX ст. проаналізувала професор Краківського педагогічного університету (Польща), доктор габілітований Барбара Обтулович. Іспанські образи Російської імперії в листуванні іспанського дипломата й письменника Хуана Валери 1856–1857 рр. розглянув кандидат історичних наук, доцент Львівського національного університету імені Івана Франка Богдан Чума. Висвітлення проблеми національних меншин Іспанії (басків і каталонців) у творчості українського соціолога О.-І. Бочковського представив докторант Школи суспільних наук Польської академії наук (Польща) Назар Олійник. Про діяльність Старшої школи Апостала Сантьяго в Мадриді, в якій у другій половині 1940–1980-х рр. навчалося чимало вихідців із Східної Європи, зокрема й українці, докладно розповів викладач Мадридського університету Святого Павла (Іспанія) Хосе Луїс Орелья Мартінес.

Учасники семінару

Також чимале зацікавлення серед учасників семінару викликали доповіді, присвячені порівняльному аналізу політичного розвитку Іспанії та східноєвропейських країн у ХХ ст. Акредитований у Варшаві іспанський журналіст Іхініо Хесус Патерна Санчес порівняв сприйняття сучасними іспанцями Громадянської війни в Іспанії (1936–1939 рр.) та рецепцію поляками й українцями польсько-українського конфлікту на Волині в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Компаративний аналіз франкізму і східноєвропейських авторитарно-тоталітарних режимів провела доктор історичних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Ольга Іваницька. Іспанський досвід інституційних трансформацій в умовах переходу до демократії, як приклад для пострадянської України, проаналізував кандидат політологічних наук, старший викладач Рівненського державного гуманітарного університету Віталій Лесняк.

Головна увага в роботі другої секції семінару – “Культурний діалог” – була присвячена літературознавчим дослідженням. Так, вплив французької літератури на сприйняття Іспанії та створення образу Іспанії в Польщі в 1781–1900 рр. розглянув професор Варшавського університету (Польща), доктор Казімеж Сабік. Професор Памплонського університету Наварри (Іспанія), доктор Хорхе Латорре Іск’ердо проаналізував образи СРСР у творчості іспанського поета Мі’еля Ернандеса та художника Пабло Пікассо. Історію розвитку романської філології у Львівському університеті першої половини ХХ століття відобразив доктор філологічних наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка Роман Помірко. Рецепцію українською інтелектуальною елітою Галичини 1920–1930-х рр. творчості іспанського мислителя та письменника Мі’еля де Унамуно представила асистент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка Ольга Маєвська, а кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України Тетяна Рязанцева провела компаративний аналіз поезій Хуана Рамона Хіменеса й Олекси Стефановича. Відомий український перекладач, викладач Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка Сергій Борщевський у своїй доповіді відобразив співпрацю польської й української політичної еміграції в Мадриді на прикладі літераторів Юзефа Лободовського і Леоніда Полтави. Поширення та використання символічного для іспанської літератури образу Дон Кіхота в сучасному політичному дискурсі Росії та України проаналізував доктор філологічних наук, професор Чорноморського державного університету імені Петра Могили Олександр Пронкевич. Образи Східної Європи в творчості сучасних іспанських і латиноамериканських письменників представили кандидат філологічних наук, доцент Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна Ігор Оржицький і аспірантка Національного університету “Києво-Могилянська академія” Ольга Недвига.

Учасники семінару, що представляли свої доповіді в секції лінгвістичних студій зосередилися, як правило, на компаративному аналізі функціонування іспанської та української мови. Тут свої доповіді виголосили кандидат філологічних наук, доцент Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка Галина Верба та аспірантка того ж університету Іванна Скоропад, асистент Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі Лілія Омельченко, асистент Донецького державного університету управління Олена Сташко та асистенти Львівського національного університету імені Івана Франка Христина Лесько, Олена Молодоженя й Іванна Хомицька.

Таким чином, у рамках Міжнародного наукового семінару іспаністів “Іспанія – Східна Європа: географічна віддаленість і культурна близькість” вдалося об’єднати абсолютну більшість іспаністів, які працюють у наукових інституціях України, і, спільно з іспанськими та польськими дослідниками, розглянути низку проблем, що стосуються різноманітних сторін двосторонніх відносин між Іспанією та країнами Східної Європи, які досі були маловивченими і малознаними.

Богдан Чума